

Jaarverslag 2022 over het functioneren van de ERM-certificeringsregelingen en het RestauratorenRegister

Vastgesteld door
het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit
op 28 september 2023

Inhoud

1. Samenvatting 2022.....	3
2. Inleiding.....	5
3. Ontwikkeling en beheer richtlijnen en register.....	7
4. Verslag certificering 2022 per branche	9
4.1. BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau (vml. GEAR).....	9
4.2. BRL 2000 Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA), i.c.m. URL 2001, URL 2002, URL 2003, URL 2004, URL 2005 en URL 2006.....	11
4.3. BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf (hoofdaannemers) i.c.m. URL 3001 en URL 4003 ..	13
4.4. BRL 3500 De erkende molenmaker.....	15
4.5. URL 4001 Historisch timmerwerk.....	16
4.6 URL 4002 Glaspanelen in lood.....	18
4.8. URL 4005 Betonrestauratie - Realisatie.....	20
4.9. URL 4006 Historisch voegwerk.....	21
4.10. URL 4007 Steenhouwwerk	22
4.11. URL 4009 Historisch schilderwerk.....	23
4.12. URL 4010 Historisch leidak.....	25
4.13. URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten	26
4.14. URL 4012 Historisch metaal (ferro).....	27
4.15. URL 5001 Houtaantasting (bestrijden houtaantasting door insecten en zwammen).....	28
4.16. URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken	29
4.17. RestauratorenRegister	30
Bijlage 1: Overzicht ERM-richtlijnen voor het onderhouden en restaureren van monumenten (rood en groen) per 31-12-2022	31
Bijlage 2: Werkgebieden van de CI's	34

1. Samenvatting 2022

Jaarlijks stelt het CCvD Restauratiekwaliteit een verslag op van het functioneren van de certificeringsregelingen en het RestauratorenRegister die door het college beheerd worden. Voor dit jaar is een beknopte verslaglegging afgesproken, die vooral een cijfermatig karakter heeft. Over 2023 zal weer een meer uitgebreide verslaglegging worden gedaan.

Aantal regelingen toegenomen, verdere aanzet tot verbetering

De ambitie van ERM is om een samenhangende, actuele en sectordekkende structuur van richtlijnen voor het onderhoud en de restauratie van gebouwde en groene monumenten tot stand te brengen. Deze zijn gericht op bedrijven.

Inmiddels is voor veel onderwerpen een richtlijn tot stand gekomen. In Bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de stand van zaken (peildatum 31 december 2022).

Certificerende instellingen

In 2022 beschikten 10 certificerende instellingen over een licentie van ERM om audits uit te voeren ter beoordeling van aanvragen voor certificering en ter continuering van deze certificaten aan bedrijven:

- Aboma Certificering
- EBN Certification
- Control Union
- Hobéon
- Kiwa Nederland
- SGS
- SKB
- SKG-IKOB
- SKH
- TÜV Nederland

De certificerende instellingen richten zich niet op alle richtlijnen, zij hebben ieder een of meer specialisaties. Voor een enkele richtlijn geldt dat meerdere CI's hiervoor certificaten (kunnen) verlenen.

Resultaten van de audits

Cijfermatige gegevens hebben betrekking op 2022 en waar mogelijk op eerdere jaren.

Aantal gecertificeerde bedrijven per branche in 2022

Het aantal certificaten is in 2022 opnieuw toegenomen (van 250 naar 275). Een aantal bedrijven heeft meerdere certificaten (voor verschillende vestigingen). In onderstaande tabel staat het aantal certificaten per regeling zoals geregistreerd bij stichting ERM per einde 2022.

Op details kunnen aantallen afwijken in de verslaglegging door CI's in de navolgende paragrafen. Dit is dan bijvoorbeeld het gevolg van het feit dat een bedrijf (of vestiging) heeft aangegeven de certificering te stoppen en dat daarom geen audit heeft plaatsgevonden, terwijl voor de rest van 2022 het certificaat administratief nog wel meetelt. Of een audit heeft bijvoorbeeld in 2022 nog wel plaatsgehad, maar verlenging vond administratief pas plaats in 2023.

Verder is in onderstaande tabel sprake van aantallen certificaten, terwijl in de tabellen per regeling sprake is van certificaathouders.

Tabel: Ontwikkeling van het aantal certificaten in de periode 2017 – 2022 (per einde jaar)
 ('-' betekent: certificatie nog niet mogelijk; '0' betekent: nog geen certificaat toegekend)

Document	Eind 2022	Eind 2021	Eind 2020	Eind 2019	Eind 2018	Eind 2017
BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau (vml. GEAR)				18	18	20
URL 1001 Visie & Ontwerp	22	19	18 ¹	-	-	-
URL 2001 Bouwtechnisch advies	31	26	22	13	7	9
URL 2002 Molenadvies	4	4	3	2	2	2
URL 2003 Betonrestauratie - Advies	1	0	0	-	-	-
URL 2004 Kleurhistorisch onderzoek	0	0	0	0	0	0
URL 2005 Gebouwinspecties	4	4	2	1	-	-
URL 2006 Schouwen van gebouwde monumenten	0	0	-	-	-	-
BRL 3000 ERB Restauratiebedrijven (hoofdaannemers)						45 ²
URL 3001 Houtconstructies	56	55	51	45	45	-
BRL 3500 Molens (molenmakers)	8	7	5	6	7	8
URL 4001 Historisch Timmerwerk	7	5	6	6	6	6
URL 4002 Glaspanelen in lood	1	1	1	0	0	0
URL 4003 Historisch Metselwerk	59	57	54	50	49	2
URL 4004 Riet	0	0	0	0	0	0
URL 4005 Betonrestauratie – Realisatie	3	3	-	-	-	-
URL 4006 Historisch Voegwerk	9	8	7	9	9	11
URL 4007 Steenhoutwerk	4	4	4	5	5	4
URL 4008 (<i>gereserveerd</i>)	-	-	-	-	-	-
URL 4009 Historisch Schilderwerk	23	19	16	14	15	17
URL 4010 Historisch Leidak	14	14	14	15	15	10
URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten bij monumenten	12	12	9	4	0	-
URL 4012 Historisch Metaal (ferro)	8	8	8	8	12	15
URL 4013 Historisch Parket	0	0	0	0	0	0
URL 4014 Historisch Pannendak	0	0	0	0	0	0
URL 5001 Houtaantasting	5	3	4	2	2	1
URL 6001 Tuinhistorisch onderzoek	-	-	-	-	-	-
URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken	4	1	1	1	0	0
URL 7010 Historische orgels	-	-	-	-	-	-
URL 2826-08 Gevelreiniging	0	0	-	-	-	-
Totaal aantal certificaten	275	250	225	199	192	150
Geregistreerd in RestauratorenRegister	9	5	4	1	-	-

In bovenstaande tabel staan de BRL/URL-en die eind 2022 van kracht waren of in ontwikkeling waren. De aangegeven nummers van de uitvoeringsrichtlijnen zijn de huidige; eerder golden mogelijk nog andere benamingen.

¹ Sinds 2020 zijn de GEAR-architecten alle gecertificeerd voor URL 2001 (zie ook par. 4.1).

² Na 2017 worden de gecertificeerden voor BRL 3000 niet meer als zodanig vermeld, maar als gecertificeerd voor de bijbehorende URL-en.

2. Inleiding

De certificerende instellingen rapporteren ieder jaar aan het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Restauratiekwaliteit over de door hen uitgevoerde toetsing op de geldende beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen die zijn ondergebracht bij Stichting ERM. Deze rapporten vormen samen de basis voor het onderhavige jaarverslag. Het jaarverslag stelt het CCvD in staat om het functioneren van de richtlijnen in praktijk te beoordelen en op basis daarvan zo nodig aanvullende afspraken te maken over inhoud of gebruik van de richtlijnen.

Richtlijnen en certificatie

In samenwerking met de brancheorganisaties, bedrijven en overheden zijn uitvoerings- en beoordelingsrichtlijnen vastgesteld (of in ontwikkeling) op grond waarvan individuele bedrijven erkend kunnen worden wat betreft het leveren van Restauratiekwaliteit (zie bijlage 1). Een certificeringsregeling bevat de afspraken die gemaakt zijn over de juiste manier om onderhoud en restauratie aan monumenten uit te voeren (norm) en over het aantoonbaar en het systematisch borgen van die kwaliteit (borging). In veel gevallen is de norm beschreven in een apart document (uitvoeringsrichtlijn). Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit stelt de regelingen vast en doet zo nodig uitspraken over de juiste toepassing van de regeling. Het toezicht op het hanteren van de afspraken in praktijk berust bij een onafhankelijke partij, de certificerende instelling. Tien certificerende instellingen – Aboma, C+, EBN, Hobéon, Kiwa, SKB, SGS, SKG-IKOB, SKH en TÜV Nederland – beschikten in 2022 over een ERM-licentie om de audits ter beoordeling van aanvragen en continuering van deze certificaten te verzorgen. Zie voor de werkgebieden van deze CI's Bijlage 2.

Gecertificeerde bedrijven mogen het keurmerk Erkende Restauratiekwaliteit voeren. Met het keurmerk en bijbehorend logo is het bedrijf ook visueel herkenbaar als bedrijf dat voldoet aan de kwaliteitseisen die aan vakkundige restauratiebedrijven worden gesteld.

Registratie

Sinds 2019 is het RestauratorenRegister operationeel voor de meeste specialisaties bij het conserveren en restaureren van roerende monumenten en kunst.

Het kwalificeren van personen tot Register Restaurator of Senior Register Restaurator gebeurt door een toetsende instelling op basis van de Leidraad Vakbekwaamheidseisen.

De RegisterRestaurator mag bijgaand logo voeren.

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit is verantwoordelijk voor het juist functioneren van de certificeringsregelingen, andere documenten en het register die onder haar beheer zijn gebracht. Het College stelt (wijzigingen van) de tekst van de regelingen, documenten en het register vast.

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit is breed samengesteld zodat alle partijen die bij de kwaliteit van onderhoud en restauratie van monumenten betrokken zijn, zich in het college vertegenwoordigd kunnen voelen. Het college bestaat uit brancheorganisaties van uitvoerende

bedrijven zoals leveranciers van diensten (aannemers, architecten, specialisten, restauratoren), opdrachtgevers (zowel publieke als private opdrachtgevers) en gemeenten in de rol van bevoegd gezag en andere betrokkenen zoals de provincies en de RCE. Een (jaarlijks wisselende) vertegenwoordiging van de certificerende instellingen neemt deel als toehoorder. Het college heeft een onafhankelijke voorzitter. Het bureau van ERM verzorgt het secretariaat van het Centraal College van Deskundigen.

De samenstelling van het Centraal College van Deskundigen was aan het eind van het verslagjaar 2022 als volgt:

Naam	Functie (aandachtsgebied)	Namens
Dhr. R. van Hees	Voorzitter	ERM
Dhr. C. Braak	Secretaris	ERM
Dhr. E.J. De Bont	Lid (adviseur KOMO-stelsel)	Stichting KOMO
Dhr. S. Cuppens	Lid (hoofdaannemer)	Vakgroep Restauratie (VR)
Mw. J. van Dam	Lid (architect)	Vereniging Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR)
Dhr. B. Endevoets	Lid (gespecialiseerd aannemer)	Platform Gespecialiseerde Aannemers
Mw. I. Finaly	Lid (opdrachtgever privaat)	Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)
Dhr. J. Heijdra	Lid (provincie)	Provincies
Mw. J. Hennig	Lid (opdrachtgever publiek)	Raad voor Rijksvastgoed (RVR)
Mw. N. Herman	Lid (restaurator - uitvoerend)	Restauratoren Nederland, A.R.A., Restauratie Convergent, VRN
Dhr. M. van Hunen	Lid (waarnemer)	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
Mw. M. Maring	Lid (certificerende instelling)	De certificerende en toetsende instellingen
Dhr. R.A. Slotema	Lid (gemeente)	Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM)
Dhr. G. Tutert	Lid (opdrachtgever privaat)	Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)

3. Ontwikkeling en beheer richtlijnen en register

Stichting ERM is opgericht om de kwaliteit van het onderhouden en restaureren van monumenten op een breed gedragen kwaliteitsniveau te brengen en te houden. De activiteiten zijn gericht op overheden in de rol van bevoegd gezag, op opdrachtgevers en op opdrachtnemers (architecten, adviseurs, aannemers, restauratoren). Dit verslag beperkt zich tot de richtlijnen en het RestauratorenRegister.

Om de kwaliteit van restauraties en onderhoud aan monumenten te borgen zijn (en worden) richtlijnen voor de uitvoering van diverse werkzaamheden opgesteld. De ambitie is om te komen tot een sectorbrede set van richtlijnen en een register.

De stand van zaken in de ontwikkeling van de richtlijnen is vermeld in Bijlage 1.

De volgende brancheverenigingen zijn (peildatum 31 december 2022) aangesloten bij Stichting ERM:

- Vakgroep Restauratie (restauratiebouwbedrijven) (VR)
- Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR)
- Vereniging Timmerwerk Restauratie (VTR)
- Vereniging Restauratie Steenhouwers (VRS)
- Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden (NGK)
- Nederlandse Vereniging van Leidekkers (NVvL)
- OnderhoudNL / de Restauratie Schildersbedrijven
- Gebouwschil Nederland
- Vereniging Voeggarant
- De Zinkmeesters
- Gilde Metalen Dakdekkers
- Vereniging Adviesbureaus Monumenten (VAM)
- Ondernemersvereniging van Glazeniers (OVG)
- Nederlandse Vereniging van Molenmakers (NVvM)
- Vakfederatie Rietdekkers
- Rietdekkersgilde
- Art Restorers Association (ARA)
- Restauratoren Nederland (RN)
- Vereniging Restauratoren Noord (VRN)
- Vereniging van Erfgoedhoveniers (VvEH)

De documenten moeten onderling zijn afgestemd (wat betreft structuur, begrippen, uitgangspunten) zodat deze niet alleen voor de betreffende branche, maar ook voor andere branches, voor opdrachtgevers en overheden (subsidies, vergunningen, toezicht) optimaal inzichtelijk en hanteerbaar zijn.

Model Restauratiebestek

ERM beheert in samenwerking met Stabu (onderdeel van Ketenstandaarden) het model voor het Restauratiebestek.

Conformiteit met regelgeving

Een opdrachtgever, overheid of uitvoerend bedrijf moet erop kunnen vertrouwen dat de ERM-richtlijnen niet alleen inhoudelijk, maar ook juridisch correct zijn. Belangrijke randvoorwaarde voor de richtlijnen is dan ook dat zij de regelgeving op een juiste wijze weergeven en implementeren. Alle bestaande en nieuwe ERM-documenten worden getoetst op de vraag of zij voldoen aan de regelgeving. Waar aanpassingen nodig zijn, worden deze verwerkt.

Afstemming met Kennis-en-Kunde-regeling

Sinds 2015 zijn de Kennis-en-Kunde-regeling (van oorsprong Gelders) en de ERM-regelingen beter op elkaar afgestemd, met inachtneming van de verschillen tussen beide regelingen. Voor (een deel van) de uitvoeringsregelingen onder de BRL-en 3000, 4000 en 6000 bestaan er inmiddels mogelijkheden tot certificering in combinatie met de K+K-regeling.

Relatie met onderwijs

ERM werkt samen met de restauratiebranche, het onderwijs, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bij het ontwikkelen van opleidingen voor zo veel mogelijk restauratiedisciplines, die aansluiten bij de behoefte van de restauratiesector en de arbeidsmarkt. Het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE) beheert en ontwikkelt deze opleidingen voor erfgoedprofessionals. Deze opleidingen sluiten aan op de uitvoeringsrichtlijnen van Stichting ERM.

Richtlijnen en instandhoudingssubsidie

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verwijst sinds 2015 bij aanvragen voor de Subsidieregeling instandhouding monumenten naar uitvoeringsrichtlijnen van ERM. De richtlijnen worden van toepassing verklaard voor zover dat voor het betreffende project relevant is.

4. Verslag certificering 2022 per branche

4.1. BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau (vml. GEAR)

BRL 1000 versie 2.1 is op 21 mei 2021 vastgesteld door Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit (CCvD) van ERM. De BRL beschrijft de borging van de kwaliteit van de werkzaamheden van restauratie-architectenbureaus. De uitvoeringsrichtlijn URL 1001 Restauratievisie en ontwerp versie 1.0 dateert van 6 november 2020.

De beoordelingsrichtlijn en de uitvoeringsrichtlijn worden sinds 1 januari 2021 gehanteerd ter vervanging van de Gemeenschappelijke Erkenningsregeling Architecten Werkzaam in de Restauratie (GEAR).

ERM-gecertificeerde architectenbureaus dienen zich ook te laten certificeren voor de URL ERM 2001 Bouwkundig Advies. In 2022 zijn alle bureaus beoordeeld op de BRL 1000 en de URL-en 1001 en 2001.

Certificering wordt uitgevoerd door Hobéon.

Erkende architecten verenigen zich in de Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR).

BRL 1000: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	16	18	18	18	20
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	18 ³	16 ⁴	18	18	18
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	2	0	1	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	18	16	9	9	9
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	18	16	9	9	9
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	0	0	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	2	1	0	2
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	1

³ Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 22 certificaten.

⁴ Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 20 certificaten.

In 2022 zijn er tijdens audits geen tekortkomingen geconstateerd. Wel zijn er 29 aandachtspunten gesignaleerd en 2 verbeterpunten.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.
 (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

Toetspunt	Omschrijving eis	Aandachts-Punt	Verbeter-punt	Tekort-koming
BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau, versie 2.1				
2	Eisen aan de organisatie	5		
2.3.2	Referentielijst	1		
2.4	Scholingsplan	4		
4	Eisen aan het kwaliteitssysteem	18		
4.1	Eisen aan het kwaliteitssysteem	6		
4.1a	Interne audits	7		
4.1g	Projectevaluaties	1		
4.2	Management review	4	1	
Subtotaal		23	1	0

URL 1001 Restauratievisie en ontwerp, versie 1.0				
BRL 1000 – Ontwerp				
3	Visie			
	Visie	3	1	
Subtotaal		3	1	0
URL 2001 Bouwtechnisch Advies Monumenten versie 3.1				
4	Eisen aan ingrepen op basis van een plan (planvorming, uitvoering en directie)			
4.3.2	Technisch ontwerp – bestek (gebruik URL-en ERM)	3		
Subtotaal		3		
TOTAAL		29	2	0

4.2. BRL 2000 Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA), i.c.m. URL 2001, URL 2002, URL 2003, URL 2004, URL 2005 en URL 2006

Sinds mei 2021 geldt voor *BRL Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA)* (BRL ERM 2000) de geactualiseerde versie 5.0. De bijbehorende richtlijnen zijn: URL 2001 *Bouwkundig Advies Monumenten* (versie 3.1, d.d. 6 november 2020), URL 2002 *Molenadvies* (versie 1.0, d.d.20 maart 2015), URL 2003 *Betonrestauratie - Advies* (versie 1.1, d.d. 21 mei 2021), *Kleurhistorisch onderzoek* (versie 1.0, d.d. 17 juni 2016), URL 2005 *Gebouwinspecties* (versie 1.1, d.d. 6 mei 2020) en URL 2006 *Schouwen van gebouwde monumenten* (versie 1.0, d.d. 21 mei 2021).

Adviesbureaus die zich willen laten certificeren voor BRL EMA 2000 kunnen kiezen voor een of meer van de bijbehorende URL's. Onder voorwaarden kunnen audits voor verschillende URL-en gecombineerd worden uitgevoerd.

Certificering wordt verzorgd door Hobéon en SKG-IKOB (de laatste alleen voor URL 2003).

Naast de 18 certificaathouders voor ook URL 1001 (architectenbureaus, zie paragraaf 4.1) zijn er 9 adviesbureaus gecertificeerd voor URL 2001. Drie van deze bureaus die zijn gecertificeerd voor URL 2001 zijn ook gecertificeerd voor URL 2002, en vier bureaus voor URL 2005.

Daarnaast is er één adviesbureau alleen gecertificeerd voor URL 2005 en een ander bureau alleen voor URL 2003.

Eén architectenbureau heeft zich niet alleen voor URL 2001 laten certificeren, maar ook voor URL 2002.

Het resultaat is: 29 certificaathouders voor BRL 2000 (18 architectenbureaus en 11 adviesbureaus), met als gevolg 31 certificaten voor URL 2001, 4 voor URL 2002, 1 voor URL 2003 en 4 voor URL 2005. Het certificaat voor Betonrestauratie-advies werd verleend door SKG-IKOB, de overige door Hobéon. Voor de URL-en 2004 en 2006 zijn nog geen certificaten verleend.

BRL 2000: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	24	23	13	7	9
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	29	24	23	13	7
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	5	2	11	6	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	29	24	23	12	9
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	29	24	23	12	6
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	0	1	3
Aantal beëindigde certificaten	0	2	0	1	2
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

In onderstaande tabel staan alleen de bevindingen weergegeven voor de certificaten van de *adviesbureaus* die zich lieten certificeren voor BRL 2000 in combinatie met URL 2001, URL 2002 en/of URL 2005.

Voor de overige URL-en zouden de bevindingen vanwege het lage aantal certificaathouders te veel te herleiden kunnen zijn tot een specifieke certificaathouder, daarom zijn deze niet weergegeven. In 2022 zijn er tijdens deze audits geen tekortkomingen geconstateerd. Wel zijn er 17 aandachtspunten signaleerd en 2 verbeterpunten.

Voor de bevindingen van de audits bij *architecten* voor URL 2001 zie paragraaf 4.1.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.

	Toetspunt	Aandachts- punt	Verbeter- punt	Tekort- koming
BRL ERM 2000 versie 5.0 (subtotaal)				
2.8	Scholingsplan	3		
4.1	Kwaliteitssysteem	7		
4.2	Management Review	4	1	
4.3	Klachten be- en afhandeling	1		
Subtotaal		15	1	0
URL 2001 Bouwtechnisch Advies Monumenten Versie 3.0/3.1				
4.3.2	Planvorming, bestekken/werkomschrijvingen en begroting	2	1	
Subtotaal		2	1	0
Totaal		17	2	0

4.3. BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf (hoofdaannemers) i.c.m. URL 3001 en URL 4003

Bij de uitvoering van werken als hoofdaannemer in de restauratie is in 2022 de *Beoordelingsrichtlijn Erkend Restauratie Bouwbedrijf (BRL 3000 ERB)* versie 2.3 d.d. 06-11-2020 van toepassing. Bedrijven worden aan deze BRL getoetst op bedrijfsorganisatie en restauratievakmanschap.⁵

Sinds 2018 zijn hoofdaannemers die certificering aanvragen voor BRL 3000 verplicht zich ook te laten toetsen op URL 3001 Historische houtconstructies (in 2022: versie 1.1, d.d. 6-11-2022) én URL 4003 Historisch metselwerk (in 2022: versie 1.3, d.d. 6-11-2022). Uitzondering zijn aannemers voor alleen waterbouwkundige werken; deze kunnen zich ook alleen voor URL 4003 laten certificeren.

Kiwa Nederland, EBN en Aboma waren in 2022 gerechtigd de certificering uit te voeren voor BRL 3000 in combinatie met URL 3001 (en URL 4003). Aboma heeft echter in 2022 geen bedrijven gecertificeerd.

BRL 3000: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	55	53	47	13	22
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	56	55	53	14	14
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	3	6	2	3
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	55	51	53	14	13
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	54	53	53	14	13
Aantal beëindigde certificaten	1	1	0	1	12
Ontvangen klachten van derden	0	0	1	0	0
Sancties/vervolgacties (extra bezoeken)	0	0	0	0	0

Per eind 2022 waren 56 certificaten verleend voor BRL 3000, waarvan 41 door EBN en 15 door Kiwa. Dit betrof in één geval een bedrijf met meerdere vestigingen. Aan één bedrijf is voor het eerst een certificaat toegekend. Twee bedrijven waren alleen gecertificeerd voor waterbouwkundige werken.

⁵ ERB-erkende bedrijven voldoen ook aan de Kennis+Kunde-regeling van de provincie Gelderland wat betreft metselen en timmeren.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.

BRL/URL 3000 (ERB) KIWA	Controleaspect	A	V	T
H4 Eisen aan het bedrijf				
4.4	Restauratie hoofdaannemer		1	
4.6	Bedrijfsuitrusting		1	
4.7	Opleiding, ervaring en scholingsplan	8		
4.8	Projectregistraties	6		
<i>Subtotaal</i>		14	2	0
H5 Eisen aan de organisatie				
5.3	Inkoop	2		
5.4	Beoord. toeleveranciers/onderaannemers	1		
<i>Subtotaal</i>		3	0	0
H7 Eisen aan het proces				
7.1	Algemeen	4		
7.6	Uitvoering	1		
7.8	Evaluatie	1		
<i>Subtotaal</i>		6	0	0
H9 Eisen aan het kwaliteitssysteem				
9.3	Directiebeoordeling (management review)		1	
9.6	Interne audits	1	1	2
9.7	Beheersing van documenten en gegevens	4	1	1
9.8	Behandeling van klachten en afwijkingen	1		1
9.9	Meetmiddelen	1	1	
9.10	Samenwerking	1		
<i>Subtotaal</i>		8	4	4
TOTAAL		31	6	4
URL 4003	Controleaspect	A	V	T
H3 Eisen aan het proces				
3.2	Vorbereiding	4		
TOTAAL		4	0	0

4.4. BRL 3500 De erkende molenmaker

Voor het restaureren van historische molens is de BRL ERM 3500 ‘De Erkende Molenmaker 2012’ van toepassing (versie 1.2, d.d. 6 november 2020). Deze beoordelingsrichtlijn is opgesteld in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Molenmakers (NVVM).

Kiwa was in 2022 de certificerende instelling bij deze BRL.

BRL 3500: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	6	5	6	7	8
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	7	5	5	6	7
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	0	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	7	7	6	6	7
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	7	7	5	5	5
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	1	1	2
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	1	1	1
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 3500 Controleaspect 2022		A	V	T
H4 Eisen aan het beleid en kwaliteitszorg				
4.2	Inzicht in producten en diensten	4	0	0
H6 Primair Proces				
6.10	Bijzondere processen en kritische omgevingscondities	1	0	0
6.11	Oplevering	1	0	0
<i>Totaal</i>		6	0	0

De CI: “Molenmakers is een kleine club maar krijgen door certificering een goed bedrijfsproces. De ervaringslijst voldoet niet helemaal aan de richtlijn. Bij het ene bedrijf missen bijvoorbeeld de monumentnummers en bij het andere bedrijf de omzet. De reden dat dit vaak mis gaat is dat certificaathouders aangeven dat ze de lijst nooit in de praktijk gebruiken en puur voor de audits invullen. De andere processen zijn wel geborgd in de praktijk en gaan hierdoor niet mis.”

4.5. URL 4001 Historisch timmerwerk

Inleiding

Voor historisch timmerwerk door restauratietimmerbedrijven geldt BRL ERM 4000 (versie 2.0, d.d. 21 mei 2021) in combinatie met URL 4001 Historisch Timmerwerk (versie 1.1, d.d. 6-11-2020). Audits en certificering worden uitgevoerd door SKH en EBN. De audits vinden twee keer per jaar plaats. Er zijn twee nieuwe certificaathouders bijgekomen.

URL 4001: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	5	6	6	6	6
Aantal certificaathouders aan het eind van het verslagjaar	7	6	6	6	6
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	2	0	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	14	12	6	12	12
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	12	12	6	12	12
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	(1 ⁶)	(1 ⁷)	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten (paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven)

Toetspunt	Omschrijving eis	Aandachts- punt	Verbeter- punt	Tekort- koming
URL 4001				
A Eisen aan het proces				
2	Verantwoordelijkheid opname	1		
5	Hiërarchie restauratiecategorie (+ bouwplaatscontrole)			1
9	Documentenbeheer			1
B Materialen				
C Vervaardiging				
18	Verbindingen			1
D Oplevering en nazorg				
24	Afwijkingen t.o.v. het attest	1		
25	Procesverbaal van oplevering		1	
26	Eisen aan wet- en regelgeving		1	

⁶ Eén certificaat werd beëindigd per 31/12/2022. Deze certificaathouder heeft zich in 2023 echter opnieuw laten certificeren.

⁷ Beëindiging per 1 januari 2022.

Toetspunt	Omschrijving eis	Aandachts- punt	Verbeter- punt	Tekort- koming
E	Bouwplaats			
34	Rapporteren bouwvergadering (+ procescontrole)			1
F	Eisen aan de organisatie			
G	Eisen aan het bedrijf			
38	Klimatologische omstandigheden			1
40	Gereedschappen met betreffende monsterstukken	1		
41	Meetinstrumenten			1
H	Opleiding en ervaring			
44	Scholingsplan			1
I	Kwaliteitssysteem			
47	Keuring vervaardigd timmerwerk			1
48	Management review			2
		3	2	10

Voor de audits van 2022 is in vergelijking met vorig jaar het aantal tekortkomingen vermeerderd. Deze waren vooral vanwege zaken die niet ter inzage waren bij een bedrijf dat al had aangegeven te willen stoppen met certificering. Het aantal verbeterpunten is verminderd. Het aantal aandachtspunten is ongeveer gelijk gebleven.

Bovenstaande tabel betreft de bevindingen door SKH. EBN meldt één aandachtspunt te hebben vastgesteld, geen verbeterpunt of tekortkomingen.

4.6 URL 4002 Glaspanelen in lood

Glazeniersbedrijven kunnen zich laten certificeren voor URL 4002 Glaspanelen in lood (versie 1.2, d.d. 26 juni 2015) in combinatie met de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en Restauratie van Monumenten (BRL ERM 4000 versie 2.0, d.d. 21-05-2021).

Een certificaathouder kan een procescertificaat behalen voor toepassingsgebied(en) vooronderzoek/advies met betrekking tot de instandhouding van glaspanelen en/of uitvoering van werkzaamheden aan glaspanelen. Deze deelcertificaten kunnen los van elkaar worden behaald. In 2022 was Kiwa de uitvoerende certificerende instelling.

URL 4002: statistieken certificering

	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	1	1
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	1	1
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	1	1
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	1	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0

Het aantal certificaathouders is hetzelfde gebleven. Ook in 2022 is er één certificaathouder voor de URL 4002. Tijdens de audit zijn geen afwijkingen of aandachtspunten geconstateerd.

In 2022 is verder gewerkt aan de herziening van URL 4002 Glaspanelen-in-lood. In samenhang hiermee wordt gewerkt aan een nieuwe URL 4015 voor glasvensters waar het NIET glas in lood betreft.

4.7. URL 4003 Historisch metselwerk

Sinds 2014 is de URL 4003 Historisch Metselwerk van kracht. Deze URL wordt bij het certificeren van *gespecialiseerde aannemers* gecombineerd met BRL ERM 4000. Voor het historisch metselwerk geldt URL 4003 Historisch metselwerk (versie 1.3, d.d. 06-11-2020) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-05-2021).

Daarnaast is certificatie voor URL 4003 sinds 2018 verplicht voor *hoofdaannemers* die zich laten certificeren onder BRL 3000 (zie par. 4.3 BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf voor meer informatie over certificering voor URL 4003 onder BRL 3000).

De gegevens in deze paragraaf betreffen alleen die voor URL 4003 in combinatie met BRL 4000 voor gespecialiseerde aannemers. Hierbij zijn Kiwa en SKG-IKOB certificeerder.

De mogelijkheid bestaat om de audit voor URL 4003 te combineren met die voor URL 4006.

URL 4003: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	2	1	3	3	2
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	2	2	1	3	3
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	1	0	0	1
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	2	2	3	3	3
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	2	2	1	3	2
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	2	0	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten (faillissement)	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	2	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

In 2022 zijn er twee audits uitgevoerd. Tijdens deze audits zijn er geen afwijkingen, verbeter- en aandachtspunten geformuleerd.

4.8. URL 4005 Betonrestauratie - Realisatie

De uitvoeringsrichtlijn Betonrestauratie - Realisatie (URL 4005; versie 1.1 d.d. 21-05-2021 versie 1.1) beschrijft de werkzaamheden bij het restaureren van historisch beton. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-05-2021).

Uitvoerende certificerende instellingen zijn SGS Intron en SKG-IKOB.

URL 4005: statistieken certificering

	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	3	0
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	3	3
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	3
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	3	3
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	3	3
Aantal opgeschorte certificaten	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0

Controleaspecten/toetspunten (paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven). (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

URL 4005	Controleaspect	A	V	T
H7 Eisen aan het proces				
7.1	Algemeen	1	1	
7.5	Werkvoorbereiding		1	
<i>Totaal</i>		<i>1</i>	<i>2</i>	

4.9. URL 4006 Historisch voegwerk

Voor de historische voegers die zich toeleggen op het restaureren van monumenten geldt URL 4006 Historisch voegwerk (versie 2.1, d.d. 26 juni 2015) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021).

Kiwa, SKG-IKOB en EBN waren in 2022 de uitvoerende certificerende instellingen.

Bedrijven met een certificaat volgens de BRL 4000/URL4006 voldoen automatisch ook aan de eisen van de Kennis+Kunde-regeling van de provincie Gelderland wat betreft voegen.

URL 4006: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	8	5	9	9	11
Aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar	8	8	5	9	9
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	3	0	0	1
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	8	8	9	9	9
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	7	8	5	9	6
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	4	0	3

Bij één certificaathouder zijn in 2022 geen werken onder ERM uitgevoerd.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.
 (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect 2022	A	V	T
H4 Eisen aan het bedrijf				
4.5	Opleiding	1	0	0
<i>Subtotaal</i>		1	0	0
H6 Eisen aan het proces				
6.1.1	Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen bij onderhoud en restauratie	1	0	0
6.1.2	Vastlegging volgens restauratieladder (Restauratiecategorieën)	1	0	0
6.2.4	Onderaanneming	1	0	0
<i>Subtotaal</i>		3	0	0
H7 Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking				
7.1	Vakbekwaamheid/scholing	1	0	0
<i>Subtotaal</i>		1	0	0
Totaal		5	0	0

URL 4006 blijkt niet makkelijk toepasbaar voor nieuwe/jonge monumenten, vanwege van de URL afwijkende voegsamenstellingen.

4.10. URL 4007 Steenhouwwerk

Voor stenhouwers die zich toeleggen op het restaureren van monumenten geldt URL 4007 Restauratie Steenhouwwerk (versie 2.0 d.d. 21 mei 2021) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021).
 Kiwa certificeert voor deze richtlijn.

URL 4007: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	4	4	5	5	4
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	4	4	4	5	5
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	0	1
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	4	4	5	5	5
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	0	4	4	5	5
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	1	0	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten (faillissement)	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	1	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.
 (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect 2022	A	V	T
	H4 Eisen aan het bedrijf			
4.2.4.	Beoordeling onderaannemers	2	0	0
4.5.	Scholingsplan	1	0	0
<i>Subtotaal</i>		3	0	0
Totaal		3	0	0

4.11. URL 4009 Historisch schilderwerk

Voor historisch schilderwerk geldt de Uitvoeringsrichtlijn ‘Restauratie Historisch Schilderwerk’ (versie 2.1 d.d. 21-05-2021) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten’ (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021). Certificering volgens deze regeling wordt verzorgd door Kiwa.

URL 4009: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	21	16	14	15	17
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	23	20	16	14	15
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	4	4	4	1	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	21	20	16	14	15
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	20	20	16	12	10
Aantal niet-uitgevoerde audits (alsnog uitgevoerd in volgend verslagjaar)	1	0	0	2	5
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	2	0	2	2	2
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties (extra bezoeken)	0	0	0	0	0

Per eind 2022 waren 23 restauratiebouwbedrijven gecertificeerd. In 2022 zijn er vier nieuwe certificaathouders bijgekomen. Eén audit is alsnog begin 2023 uitgevoerd.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect 2022	A	V	T
H2	Eisen aan het bedrijf			
2.6	Eisen aan de continuïteit van de kennis	1	0	0
<i>Subtotaal</i>		1	0	0
H3	Eisen aan de organisatie			
3.4	Beoordeling toeleveranciers / onderaannemers	2	0	0
<i>Subtotaal</i>		2	0	0
H4	Eisen aan het proces			
4.1.2	Vastlegging volgens restauratieladder (Restauratiecategorieën)	3	0	0
4.2.1	Bouwtechnische en bouwhistorische opname	1	0	0
4.2.4	Onderaanneming	2		
4.3	Goedkeurmomenten	1		
<i>Subtotaal</i>		7	0	0
H5	Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking			
5.1	Algemeen	4	0	4
5.2.1	Management review	1	0	1
<i>Subtotaal</i>		5	0	0

URL 4009	Controleaspect 2022	A	V	T
	Eisen aan het proces Historisch Schilderwerk			
3.1.1	Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen bij onderhoud en restauratie	3	0	0
3.1.2	Restauratiecategorieën	3	0	0
3.2.5	Advisering over werkzaamheden	1	0	0
5	Kennis en ervaring	2	0	0
<i>Subtotaal</i>		9	0	0
Totaal		24	0	0

4.12. URL 4010 Historisch leidak

De uitvoeringsrichtlijn Historisch Leidak Maasdekking en Rijndekking (URL 4010, versie 2.1 d.d. 26-11-2021) beschrijft de werkzaamheden bij het dekken van daken, met natuurleien (zowel Maas- als Rijndekking) bij onderhoud en de restauratie van monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn ‘Onderhoud en restauratie van monumenten’ (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021).

Er kunnen twee deelcertificaten worden toegekend: ‘Leibedekking in Maasdekking’ en ‘Leibedekking in Rijndekking’.

Certificering wordt uitgevoerd door SKG-IKOB Certificatie.

URL 4010: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	14	14	15	15	10
Aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar	14	14	14	15	15
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	0	5
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	14	14	14	15	15
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	12	14	15	15	15
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	1	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

In 2022 waren er enkele certificaathouders zonder projecten die onder ERM zijn uitgevoerd. Deze certificaathouders hebben dit tijdig gemeld en daarom is er geen audit uitgevoerd. Deze certificaathouders hebben aangegeven wel projecten voor 2023 te hebben.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
H3 Eisen aan de organisatie				
3.6	Gebruik logo ERM	2	0	0
Subtotaal		2	0	0
H4 Eisen aan het proces				
4.2	Eisen aan het restauratieproces	1	1	0
Subtotaal		1	1	0
TOTAAL		3	1	0

4.13. URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten

Uitvoeringsrichtlijn URL 4011 (versie 2.1, d.d. 26-11-2021) beschrijft de eisen bij werkzaamheden aan metalen dakbedekkingen en goten bij monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000 versie 2.0, d.d. 21-05-2021). Certificering wordt uitgevoerd door SKG-IKOB Certificatie.

URL 4011: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	11	9	4	0	0
Aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar	13	12	9	4	0
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	2	3	5	4	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	13	11	9	4	0
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	12	11	9	4	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
H3 Eisen aan de organisatie				
3.6	Gebruik logo ERM	1		
TOTAAL		1	0	0

4.14. URL 4012 Historisch metaal (ferro)

Smederijen en andere bedrijven die historische metaalbewerking uitvoeren, kunnen zich laten certificeren conform URL 4012 Historisch Metaal (ferro) versie 1.0 d.d. 16-06-2017 en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21 mei 2021).

Middelgrote of grote bedrijven (vanaf 5 fte) worden voor URL 4012 ieder anderhalf jaar volledig getoetst op hun vakbekwaamheid en hun bedrijfsvoering. Kleine bedrijven (tot en met 4 fte) worden eens per 3 jaar getoetst op hun bedrijfsvoering en ieder anderhalf jaar op hun vakbekwaamheid. Stichting Keurmerk Branches (SKB) is certificeerder, in samenwerking met Kiwa als lead-auditor voor de uitvoering van de systeemaudits. Als gevolg van de toetscyclus zijn in 2022 geen audits uitgevoerd. Deze staan gepland voor 2023.

URL 4012: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	8	8	8	12	15
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	6	8	8	8	12
Aantal nieuwe certificaten in verslagjaar	0	8	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	0	8	0	8	0
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	0	8	0	6	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	3
Aantal beëindigde certificaten	2	0	0	4	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

De certificeerder verklaart de afname van het aantal gecertificeerden door de toegenomen kosten van certificering in combinatie met het uitblijven van een toenemende vraag naar certificering door opdrachtgevers.

4.15. URL 5001 Houtaantasting (bestrijden houtaantasting door insecten en zwammen)

Sinds 2017 kan een certificaat worden toegekend op basis van de URL 5001 Houtaantasting (bestrijden houtaantasting door insecten en zwammen), versie 1.1. d.d. 6 november 2020. Dit in combinatie met het certificatieschema 'IPM Houtbescherming'.

In 2022 werden audits voor deze certificaten uitgevoerd door Kiwa en ControlUnion (voorheen C+).

URL 5001: statistieken certificering

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	3	4	2	2	1
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	5	3	4	2	2
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	2	0	2	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	5	3	4	0	0
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	5	3	4	2	2
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	1	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Informatie over bevindingen is door één van de CI's niet beschikbaar gesteld vanwege het kleine aantal audits en mogelijke herleidbaarheid tot gecertificeerden. De andere CI meldt dat er geen aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen zijn geconstateerd.

4.16. URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken

Voor hoveniers die zich toeleggen op het hovenierswerk geldt URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken (versie 1.0, d.d. 11-03-2016) en de Beoordelingsrichtlijn 'Groen erfgoed' (BRL ERM 6000; versie 2.0, d.d. 21-05-2021). Op basis van toetsing aan deze richtlijnen krijgen bedrijven een certificaat voor werkzaamheden aan Groene monumenten. In 2022 zijn de audits voor URL 6010 uitgevoerd door Kiwa en TÜV Nederland.

BRL 6000 + URL 6010 certificering

	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	1	1
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	4	1
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	3	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	4	1
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	4	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 6000	Controleaspect	A	V	T
H2 Eisen aan de organisatie				
4.2	Inschrijving Handelsregister (KvK)	1	0	0
H3 Eisen aan het proces				
3.7	Oplevering, garantie nazorg	1	0	0
TOTAAL		2	0	0

Het aantal certificaathouders is toegenomen. Op de processen is weinig aan te merken.

4.17. RestauratorenRegister

Sinds 1 juli 2019 is het RestauratorenRegister operationeel: een beroepsregister voor professionele restauratoren van roerend cultureel erfgoed. De registratie geldt voor 5 jaar. Voor opname in dit register moet de restaurator voldoen aan criteria zoals vastgelegd in het document Registratie-eisen. Hij/zij wordt daarop getoetst door een toetsende instelling (in 2022: SGS of Hobéon). Het RestauratorenRegister kent inmiddels 25 specialismen. Eind 2022 waren er 9 restauratoren opgenomen in het register; 4 meer dan per eind 2021.

Bijlage 1: Overzicht ERM-richtlijnen voor het onderhouden en restaureren van monumenten (rood en groen) per 31-12-2022

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
----	-------	--------------	--------	------------------------------

GEBOUWDE MONUMENTEN

BRL ERM 1000	Erkend Restauratie- Architectenbureau (vml. GEAR)	Restauratie- architecten	2.1	
URL 1001	Visie & Ontwerp	Restauratie- architecten	1.0	Voornemen: aanvullen met een bijlage Bouwfysische analyse

BRL ERM 2000	Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA)	Monumenten- adviseurs	5.0	
URL 2001	Bouwtechnisch Advies	Adviseurs bouwkunde en verduurzaming, restauratie- architecten	3.1	
URL 2002	Molenadvies	Molenadviseurs	1.0	
URL 2003	Betonrestauratie - Advies	Adviseurs voorbereiding betonrestauratie	1.1	
URL 2004	Kleurhistorisch onderzoek	Kleuronderzoekers	1.0	
URL 2005	Gebouwinspecties	Inspecteurs gebouwen, Monumentenwacht	1.1	
URL 2006	Schouwen van gebouwde monumenten	Dataverzamelaars, Monumentenwacht	1.0	
URL 2007	Bouwhistorisch onderzoek	Bouwhistorici		In ontwikkeling

BRL ERM 3000	Erkend Restauratie Bouwbedrijf (ERB)	(Hoofd)aannemers	2.3	Projectplan t.b.v. wijziging vastgesteld
URL 3001	Houtconstructies	(Hoofd)aannemers	1.1	Idem
URL 3002	Demonteren en stellen (werktitel)	(Hoofd)aannemers		Projectplan t.b.v. ontwikkeling vastgesteld
URL 4003	Historisch Metselwerk	(Hoofd)aannemers	1.3	

BRL ERM 3500	De Erkende Molenmaker	Molenmakers	1.2	Actualisatie is in ontwikkeling

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
BRL ERM 4000	Onderhoud en Restauratie Monumenten	Gespecialiseerde aannemers	2.0	
URL 4001	Historisch Timmerwerk	Restauratie-timmerbedrijven	2.0	
URL 4002	Glas-in-loodpanelen	Glazeniers	1.2	Actualisatie is in ontwikkeling
URL 4003	Historisch Metselwerk	Restauratie-metselaars	1.3	
URL 4004	Riet	Rietdekkers	2.1	
URL 4005	Betonrestauratie – Realisatie	Betonrestauratie-bedrijven	1.1	
URL 4006	Historisch voegwerk	Restauratievoegers	2.1	
URL 4007	Steenhouwwerk	Restauratie-steenhouwers	2.0	
URL 4008	<i>Gereserveerd (Pleisterwerk)</i>			
URL 4009	Historisch schilderwerk	Restauratie-schilders	2.1	
URL 4010	Historisch leidak	Leidekkers	2.1	
URL 4011	Metalen dakdekkingen en goten bij monumenten	Metalen-dakdekkers	2.1	
URL 4012	Historisch metaal	Restauratiesmeden, metaalbewerkers	1.0	
URL 4013	Historisch parket	Parketteurs en restauratoren	1.0	
URL 4014	Historisch pannendak	Dakwerkers, pannenleggers	2.1	
URL 4015	Glasvensters	Glaszetters		In ontwikkeling

BRL KPMB⁸	Module A Houtbescherming (KPMB)	Plaagdier-managementbedrijven		
URL 5001	Houtaantasting (bestrijden houtaantasting door insecten en zwammen)	Plaagdier-managementbedrijven	1.1	

BRL KOMO 2826⁹	Vervaardiging van metsel- en lijmwerkconstructies en/of voegwerk	Gevelreinigers, schoonmaakbedrijven		
URL 2826-08 ¹⁰	Gevelreiniging	Gevelreinigers, schoonmaakbedrijven	1.0	

⁸ In beheer bij stichting KPMB, afstemming met ERM.

⁹ In beheer bij SKG-IKOB, afstemming met ERM.

¹⁰ In beheer bij SKG-IKOB, afstemming met ERM.

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
----	-------	--------------	--------	------------------------------

GROENE MONUMENTEN

BRL ERM 6000	Onderhoud en Restauratie groene monumenten	Groen Erfgoed- bedrijven	2.0	
URL 6001	Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek	Adviseurs groen erfgoed	1	
URL 6010	Hovenierswerk historische tuinen en parken	Hoveniers groen erfgoed (tuinen en parken)	1.0	

KLINKEND ERFGOED

BRL ERM 7000	Klinkend Erfgoed			
URL 7010	Historische orgels	Orgelmakers	0.1	Geen certificering mogelijk

ROEREND ERFGOED EN HISTORISCHE INTERIEURS

	Restauratorenregister			
	Restauratorenregister.nl	Restauratoren roerend erfgoed en historische binnenruimten		

GEMEENTELIJK TOEZICHT (gebouwde monumenten)

	Monumententoezicht			
	Monumententoezicht.nl	Toezichthouders BWT en erfgoed van gemeenten en omgevingsdiensten		Projectplan wordt gemaakt zodra Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking treden

Bijlage 2: Werkgebieden van de CI's

Werkgebied (BRL/URL of register)	Kiwa	Hobéon	SKG- IKOB	SKH	Aboma	SKB	Control- Union	EBN	SGS	TÜV- Neder- land
1000/1001		X								
2000/2001		X								
2000/2002		X								
2000/2003		X	X						X	
2000/2004		X								
2000/2005		X								
3000/3001*)	X				X			X		
3500/3500	X									
4000/4001	X			X				X		
4000/4002	X									
4000/4003	X		X		X			X		
4000/4004										
4000/4005	X		X						X	
4000/4006	X		X					X		
4000/4007	X									
4000/4008										
4000/4009	X									
4000/4010			X					X		
4000/4011			X							
4000/4012	X					X				
4000/4013	X									
4000/4014			X							
KPMB/5001	X						X			
6000/6001										
6000/6010	X									X
geen/7010										
2826/20-104										
RestauratorenRegister		X							X	

*) Altijd in combinatie met URL 4003

De tabel geeft de huidige indeling weer. Wijzigingen in het werkgebied zijn uiteraard mogelijk, raadpleeg hiervoor Stichting ERM.